N^er 10. ROK 1842. PIĄTEK 14 STYCZNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel wiąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

Imiona Rzymskie.
Dziś Felixa M.

Imiona Sławiańskie.
Dziś Radogost.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiéj	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
12	6	27" 4''' 959	— 3° 4	1''' 39	PPn Wschodni słaby	Pochmurno	
	2	5, 663	— 2, 7	1, 50	,, ,,	Chmury	
	10	6, 843	— 4, 1	1, 37	Północny słaby	Pochmurno	

Wiadomości zagraniczne.

POLSKA.

Warszawa 8 Stycznia.

BANK POLSKI.

Z dniem dzisiejszym wypuszczone zostaną w obieg bilety bankowe mające wartość trzy ruble srebrem czyli złp. 20, utworzone na mocy ukazów Najwyższych z dnia 21 stycznia (2 lutego) i 3/15 września r. z.

Bilety te są koloru perłowego, mają w papierze znaki wodne jasne i ciemne, wyrażające ich wartość w języku rossyjskim i polskim. — Kształtu są podłużno kwadratowego, trzymają 5 1/2 cali na wysokość, a 3 3/4 na szerokość. — W około biletu jest ramka na 1/2 cala szeroka, obejmująca tarczę i arabeski robotą sztycharską i gilonszunkiem. — W narożnikach górnych téj ramki, są trójki cyfrą kościelną, w dolnych zaś trójki arabskie. W połowie ramki górnéj korona, w połowie dolnéj głowa Merkurego, po połowie ramek bocznych rok 1841.

W texcie u góry herb Królestwa, a pod nim tarcza wieńcem z liści obwiedziona, w kolorach czarnym i czerwonym, w środku któréj duża liczba 3, późniéj numer biletu dwa razy położony, daléj następuje treść biletu w językach rossyjskim i Polskim.

Bank Polski wypłaci okazicielowi rubli srebrem 3, według stopy po 22 34/45 z czystego funta wagi rossyjskiéj.

Toż samo po rossyjsku; poniżéj podpisy Prezesa Banku i jednego z dyrektorów Banku, niżéj znajduje się herb Królestwa w stępiu suchym i pod nim arabesk. Na odwrotnéj stronie biletu zamieszczona jest tarcza owalna różowego koloru, we środku jest Nr. 3 w białym kolorze, obok niego dwie małe tarcze okrągłe białe, w których trójki liczbą kościelną. Na około tarczy owalnéj jest obręcz koloru ciemno różowego, na któréj literami początkowemi wyrażone w trzech językach charakter i wartość tego papieru. w treści u góry *Banknote Three Roubles silver Kingdom of Poland. Bank Bilet Drej Rubel silber Königreich Polen. Billet de Banque Trois Roubles argent Royaume de Pologne;* napisy te cyfrą 3 są przegradzane.

Pod tarczą znajduje się podpis ręczny naczelnika wydziału lub kontrollera Banku. Nowe te bilety 3 rublowe używają wszelkich tych samych praw, co i dawniejsze na złote wystawione. Przyjmowane będą we wszystkich kassach skarbowych, na równi z monetą brzęczącą, a w kassie Banku wymieniane będą na gotowiznę w zwykłych godzinach dni powszednich,

na każde żądanie i bez żadnego potrącania.

W Warszawie dnia 25 grudnia (6 stycznia) 1841/2 r.

Radzca Stanu Prezes,
(podpisano *Lubowidzki*.
Sekretarz Jeneralny,
(podpisano) *Łubkowski*.

FRANCYA.

Paryż 4 Stycznia.

Wszyscy członkowie komissyi do układania adresu czyli odpowiedzi na mowę od tronu należą do stronnictwa ministeryalnego, tak że gabinet pod względem wyrażeń adresowanych niewątpliwą będzie mieć większość za sobą. Wszelkie więc usiłowanie opozycyi przy układaniu odpowiedzi mianowicie co do polityki zewnętrznéj n. p. w sprawie wschodu i t. d. okazały się dotąd bezskutecznemi.

Dowiadujemy się że trzy osoby, w skutek nowych zeznań przez skazanych na śmierć poczynionych uwięzione na wolność wypuszczono dla braku dostatecznych dowodów. Względem losu Quenisseta i jego wspólników nie ma jeszcze żadnéj pewności.

Z opisu wewnętrznéj organizacyi wojsk Abd-el-Kadara okazuje się, że emir ten zastósował się do swoich francuzkich nieprzyjaciół których bronią swoich żołnierzy po największéj części zaopatrzył, jeden tylko oddział ma angielskie karabiny. Regularne jego wojsko liczy 6000 dobrze wyćwiczonego żołnierza utrzymywanego na sposób europejski. Najbardziéj oszczędza on swoich czerwonych jeźdźców, z któremi zawsze i wszędzie wszystkie podziela trudy sypiając częstokroć na gołéj ziemi, i bez namiotu. Okoliczność ta tłomaczy najlepiéj przywiązanie arabów do swego emira umiejącego działać w duchu prawdziwego wodza, inaczéj panowanie jego byłoby już dawno upadło i francuzom, posiadłości afrykańskie na zawsze zapewniło.

Giełda. Papiery hiszpańskie ! renty francuzkie były dziś bardzo poszukiwane, co różnym przypisywano pogłoskom.

ANGLIA.

Londyn 3 Stycznia.

Mówią, że sir R. Peell ma przedłożyć parlamentowi bil na celu mający zaprowadzenie formalnego systemu emigracyi na wielką skalę i zwłaszcza do zachodniéj Australii, która najmniéj zaludniona i nader żyzna nowym osadnikom łatwe nastręcza utrzymanie.« Ma on także projektować niejakie zmiany w prawie o ubogich.

Beaumont Smith za fałszowanie papierów skarbowych na deportacyą skazany już odpłynął; wspólnik zaś jego Rapallo odzyskawszy wolność schronił się na ląd stały; zapewne dla uniknienia skutków bardzo prawdopodobnego powtórnego badania.

Anti Slavery Reporter mówi: »Donieśliśmy iż wypłynął z Roterdamu okręt, mający zakupić w Aschanti 1000 czarnych niewolników dla rządu holenderskiego. Wiadomość ta potwierdza się. Okręt ten zowie się *Europa*.

Władze sądowe które rozstrzygnąć miały względem nieszczęścia jakie się zdarzyło przed kilku dniami na wielkiéj kolei żelaznéj zachodniéj, zawyrokowały iż wypadki śmierci które przy téj okoliczności miały miejsce, są przypadkowe, a nadto towarzystwo téj kolei skazane zostało na karę 1000 f. st.

Listy prywatne z Buenos Ayres donoszą, że nadeszła tam bulla papiezka z Rzymu, która gubernatora Rozas formalnie wyklina; ale on miał to przyjąć z zupełną obojętnością.

W jednym liście korespondenta dziennika *Times* z Bajonny 16 b. m., utrzymuje tenże, że własnemi oczyma przekonał się, iż mimo wszelkich oświadczeń rządu francuzkiego względem jego spokojnych zamiarów, roboty w tamtejszym arsenale trwają nieprzerwanie bardzo mało zmodyfikowanemi zostały. W dniu 16 b. m. przybyły tam dwie kompanie saperów i minierów a inne są wkrótce oczekiwane.

Chrzest xięcia Wallii odbędzie się podług dziennika *Globe* w dniu 25 stycznia. Gazeta dworska zawiera spis 54 adresów winszujących z powodu narodzenia się następcy tronu, które J. K. Mci przez ministra spraw wewnętrznych, sir James Graham zostały doręczone.

Rapallo który tak znaczny miał udział przy fałszowaniu papierów izby skarbowéj, zaraz po uwolnieniu go z więzienia Newgate, uciekł do Boulogne. Mniemają że on obawiał się, iż dalsze śledztwo może mieć nieprzyjemne skutki dla niego, i dla tego wolał się uwolnić od tego, inaczéj bowiem niewątpliwie byłby po wyjściu z Newgate, starał się oczyścić swój charakter sądownie. Między licznemi ofiarami oszukaństwa w papierach skarbowych, wymieniają także jednego podeszłego majora, który posiada ich za 40,000 f. st. i widzi się z całą swoją rodziną przyprowadzonym do żebractwa.

Morning Heralda, który zwykle bywa dobrze zawiadamianym, mówi w następujący sposób o nieporozumieniach między Anglią i Sta-

nami Zjednoczonemi, »Mamy powód mniemać, że w téj chwili istnieje bardzo ważne nieporozumienie między Anglią i Stanami Zjednoczonemi, pochodzące częścią z niechęci prezydenta Tyler, usprawiedliwienia niesłusznego postępowania rządu amerykańskiego względem Mac Leoda, a częścią z mniemanego faktum, jakoby okręta które się zajmują handlem niewolników, niewątpliwie uzbrajane były w portach amerykańskich. Lord Aberdeen, jak się dowiadujemy, pisał kilkakrotne stanowcze noty względem obu punktów, ale dotychczas nie otrzymał zadowalającéj odpowiedzi, a przy nowych zobówiązaniach jakie świeżo zawarty traktat przeciw handlowi niewolników wkłada na nasz kraj, należy się bardzo obawiać, że może zajść coś nieprzyjemnego między dwoma temi narodami. Nasze wiadomości w tym przedmiocie są zupełnie z pewnego źródła.

Nasze dzienniki zawierają ważną wiadomość z jamajki (20 listopada), że ze strony anglików przyszło istotnie do wojennych demonstracyi w Ameryce centralnéj, albowiem z bronią w ręku zażądali oni uwolnienia poddanych angielskich uwięzionych w Guatimala, i oświadczyli że w razie odmówienia użyją siły.

HISZPANIA.

Piszą z Barcelony pod 28 z. m. że bandy rozbójników w Katalonii zupełnie poznikały i że energiczne środki przez rząd nakazane zapewniają dostatecznie spokojność i bezpieczeństwo publiczne.

BELGIA.

Bruxella 4 Stycznia.

Z 14 uwięzionych spiskowych 3 zbiegło, jak się zdaje, do Holandyi; jeden z nich, van den Eesken z przydomkiem Borremuus był już dawniéj za udział w knowaniach oranżystowskich na dziesięcioletnie więzienie skazany.

PORTUGALIA.

Lizbona 27 Grudnia.

Morning Herald donosi że stronnictwo ministeryalne odniosło w tutejszéj stolicy podobnie jak teraz we Francyi, w wyborach municypalnych zwycięztwo za pomocą głosowania urzędników, którzy najzaciętszą walkę stronnictw przeważyli na korzyść rządu.

Francuzka fregata »*Belle Poule*« zawinęła do tutejszego portu z xięciem *Joinville*, którego na zajutrz z wszelkiemi przyjmowano honorami.

MEXYK.

Mexyk 8 Listopada.

Po skończonéj rewolucyi nowy rząd przywrócił wszędzie spokojność, zaprowadził korzystną zmianę, taryfy celnéj i zniósł podwyższony podatek konsumcyjny co powszechne sprawiło zadowolenie. Życie publiczne i kredyt powoli wracają i czynią niepłonną nadzieję, że handel i przemysł dawny ruch i czynność obudzą.

TURCYA.

Konstantynopol 15 Grudnia.

Demonstracye floty francuzkiéj na śródziemnem morzu zrobiły tu widoczne wrażenie; mówią z pewnością że instrukcya admirałowi francuzkiemu nakazuje oprzeć się flocie otomańskiéj wrazie jeśliby z Dardanellów wypłynąć chciała, a to dla zapobieżenia niepokojeniu Grecyi lub Deja tunetańskiego, któremi się Francya opiekuje.

Wczoraj nadeszła tu wiadomość o instalacyi protestanckiego biskupa w Jeruzalem.

Z Aten dowiadujemy się, że poseł angielski przy rządzie greckim nowe otrzymał z Londynu instrukcye, z których wnosić można, że Anglia odmiennéj będzie się trzymać polityki co do interesów wschodnich a mianowicie greckich, które w obecnym stanie rzeczy więcéj nabierają wagi jak dotąd powszechnie mniemano.

Pochody wojska do Rumelli ciągle trwają, Cała armia mająca się tam skoncentrować, wynosić ma podług najnowszych postanowień, 50,000 wojska regularnego, 15 albańczyków, 2,000 Spachów (jazdy gwardyi narodowéj), 3000 Baszi Bosuk (nieregularnéj jazdy). Rozdzieli się ona na dwie części: 1) armia obserwacyjna z 30,000 ludzi złożona, która się skoncentruje w Adryanopolu, Phiipopis, Sophia, Warnie, Szumli i Sylistryi, i czuwać ma nad Bulgaryą, Serbią i okolicami. 2) armia operacyjna złożona z 40,000 ludzi, która rozstawioną będzie pod Salonichi i w pogranicznych prowincyach.

W Konstantynopolu zaś ma być uorganizowaną armia rezerwowa, złożona z 50,000 żołnierzy, licząc w to garnizon Konstantynopola, Bosforu i Dardanel.

AMERYKA.

New York 1 Grudnia.

Nota prezydenta do kongresu, który się w początku b. m. zgromadził, przesłaną mu została w dniu 6 b. m. rozpoczyna się ona powinszowaniem pokoju i powodzenia jakiemi się Stany Zjednoczone w zeszłym roku cieszyły i przechodzi następnie do roztrząśnienia sprawy Mac Leoda. Prezydent broni postępowania Stanów Zjednoczonych w téj sprawie i zapewnia,

że nie można było przedsięwziąść lepszéj polityki w téj sprawie. Zaléca on kongresowi aby przedsięwiął takie ulepszenia w prawach tyczących się administracyi, które się okażą stosownemi; aby w pyzyszłości jeśliby się zdarzył podobny wypadek, nie zbywało na potrzebnych przepisach względem postępowania jakiego trzymać się powinien rząd związku stanów. Daléj przechodzi prezydent do okoliczności nprowadzenia obywatela amerykańskiego Grogan przez milicyę angielską i objawia zadowolenie swoje z powódu postępowania w téj sprawie władz kanadyjskich, które wspomnionego obywatela natychmiast uwolniły, skoro tylko otrzymały, dokładną wiadomość o stanie téj sprawy. Korespondencya jaka w tym przedmiocie prowadzoną była między władzami angielskiemi i amerykańskiemi udzieloną będzie osobno kongresowi. Następnym punktem noty jest zniszczenie paropływu *Caroline*, w którym to przedmiocie prezydent objawia żal swój że nie może donieść o zadawalającém rozstrzygnieniu téj sprawy. Daléj przechodzi do bliższego przedstawieuia faktów i podaje rzut oka na politykę jakiéj się oba rządy w téj sprawie trzymały. W przedmiocie przyszłego zachowania rządu amerykańskiego w podobnych przypadkach, tak mówi prezydent. »Rząd nasz nie może dozwolić żadnemu obcemu rządowi wolności wkroczenia na naszą ziemię wyjąwszy nadzwyczajnie naglącéj potrzeby uwięzienia osób, któreby prawo mnnicypalne owych obcych rządów przekroczyły, albo obraziły obowiązki jakie na nie prawo narodów wkłada.« Względem właściciela paropływu *Caroline*, nota prezydenta czyni uwagę, że jeśli tenże kierował się nieprzyjacielskim zamiarem albo miał wspólną sprawę z temi którzy w owym czasie zajmowali Navy Island, w takim razie nie miałby prawa do żadnego wynagrodzenia za poniesioną stratę; ale zarazem dodaje prezydent że sprawa ta jak najprędzéj przedstawioną będzie pod dojrzałą rozwagę kongresu. Najgorsze skutki musiałyby z tego wypłynąć, mówi pan Tyler, gdyby który z dwóch rządów, przy jakimkolwiek przypuszczalném w przyszłości wzburzeniu na granicy, chciał wziąść za przykład wypadek pod Schlesser. Następnym przedmiotem noty jest prawo rewizyi statkow, i w tym punkcie prezydent przybiera ton bardzo silny i stanowczy. Zaprzecza on wszystkim narodom prawa rewidowania jakiego bąć statku pod flagą amerykańską. Oświadcza iż zawsze z największą energią domagać się będzie wynagrodzenia wszelkiéj straty jakąby obywatele amerykańscy ponieść mogli w skutkn wykonania tego prawa nie nznanego przez Stany Zjednoczone. Jednakże obok tego oświadcza się bardzo energicznie przeciw handlowi niewolników, i wzywa kongres aby wszystko co się tylko da uczynił, dla przytłumienia tego handlu. Względem kwestyi granicznéj prezydent wyraża się bardzo krótko i nie pewnie; żałuje on że od ostatnich posiedzeń kongresu, tak mało nczyniono w tym przedmiocie, i oświadcza, że komisarze amerykańscy, którym polecono nowe skreślenie granicy, wkrótce pracę tę ukończą.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.
Od dnia 12 do dnia 13 Stycznia.

Krendl Jerzy, Grodzicki Franciszek ob., Terniakowski Jakób, Lochmann Jan ob., z Polski; — Komar obywatelka, Gozdowicz ob., Goreczyński ob., Tomkowicz Henryk ob., z Galicyi; — Wodzicka Teressa hr., Gerlach Kazimierz, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Reindl Leopold, Bogusz Eugeninsz ob., Strzałkowski Andrzéj, Ferensewicz Antoni, Dabski Franc. ob., Otfinowski Wincenty ob., Kochanowska Liberata ob., Niemojewski Adolf ob., Szternberg Jzabella, do Polski; — Lewicki ob., Gross Piotr ob., do Galicyi.

Doniesienie prywatne.